

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Клінічні аспекти імунопрофілактики
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра педіатрії
Розробник(и)	Васильєва Олена Геннадіївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 11-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 2 кред. ЄКТС, 60 год. Для денної форми навчання 10 год. становить контактна робота з викладачем (10 год. практичних занять), 50 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми "Педіатрія"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", Клінічні аспекти імунопрофілактики як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами мікробіології, вірусології та імунології, безпеки життєдіяльності, основ біоетики та біобезпеки, анатомії, патанатомії, патоморфології, фізіології, патофізіології, фармакології, гігієни та екології, пропедевтики педіатрії, педіатрії та дитячих інфекційних хвороб та інтегрується з цими дисциплінами.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є досягнення студентами сучасних знань та професійних умінь з основ імунопрофілактики інфекційних захворювань, на підставі вивчення препаратів для проведення імунізації, способів та термінів проведення щеплень згідно календаря щеплень, умов зберігання вакцин, навичок ведення медичної документації, аналізу та інтерпретації можливих несприятливих подій після імунізації та планування заходів для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб у дітей.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів. Імунопрофілактика туберкульозу.

Сучасні аспекти імунопрофілактики. Поняття імунітету. Види імунітету. Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів. Особливості епідемічних процесів вакцинокованих інфекцій. Імунобіологічні препарати: вакцини, сироваткові і імуноглобулінові препарати. Організаційні і правові основи імунопрофілактики. Національний календар профілактичних щеплень і календар щеплень за епідеміологічними показами. Щеплення осіб за станом здоров'я. Рекомендовані щеплення. Організація роботи прищеплювального кабінету дитячої поліклініки, кабінет імунопрофілактики. Покази і проти покази до щеплення. Активна і пасивна імунізація. Документація: облікові і звітні форми при проведенні імунопрофілактики інфекційних захворювань Зберігання і транспортування імунобіологічних препаратів («холодовий ланцюжок»). Імунопрофілактика туберкульозу: клінічні аспекти імунопрофілактики, мета імунізації, препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, можливі реакції на введення вакцин, ефективність вакцинації та тривалість захисту.

Тема 2 Імунопрофілактика гепатиту А і В. Імунопрофілактика дифтерії, правця і кашлюку.

Імунопрофілактика гепатиту А і В: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Імунопрофілактика дифтерії, правця і кашлюку: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту.

Тема 3 Імунопрофілактика поліомієліту і гемофільної інфекції. Імунопрофілактика кору, краснухи і епідемічного паротиту.

Імунопрофілактика поліомієліту і гемофільної інфекції: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Імунопрофілактика кору, краснухи і епідемічного паротиту: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту.

Тема 4 Імунопрофілактика вітряної віспи і ротавірусної інфекції. Імунопрофілактика пневмококової інфекції і грипу.

Імунопрофілактика вітряної віспи і ротавірусної інфекції: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Імунопрофілактика пневмококової інфекції і грипу: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту.

Тема 5 Імунопрофілактика менінгококової інфекції і інфекції, зумовленої вірусом папіломи людини. Диференційний залік.

Імунопрофілактика менінгококової інфекції і інфекції, зумовленої вірусом папіломи людини: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Проведення диференційного заліку (виконання кейсу, тестування).

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Здобути навички опитування та клінічного обстеження дітей різних вікових груп з інфекційною та неінфекційною патологією.
PH2	Вміти визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень для виявлення інфекційних захворювань дитячого віку та оцінити їх результати.
PH3	Вміти діагностувати невідкладні стани у дітей.
PH4	Визначати тактику та мати навички екстреної медичної допомоги дітям різного віку.
PH5	Вміти проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи щодо запобігання розповсюдженню дитячих інфекційних захворювань.
PH6	Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб у дітей.
PH7	Мати здатність до ведення медичної документації.
PH8	Мати здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я дитячого населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

CH1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
CH2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
CH3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
CH4	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
CH5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
CH6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
CH7	Навички міжособистісної взаємодії.
CH8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів.Імунопрофілактика туберкульозу.

Пр1 "Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів.Імунопрофілактика туберкульозу." (денна)

Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів. Календар профілактичних щеплень в Україні. Класифікація препаратів для активної імунопрофілактики. Склад препаратів для активної імунопрофілактики. Шляхи введення препаратів для активної імунопрофілактики. Активна імунопрофілактика: основи імунної відповіді як результату вакцинації, основи сучасного виробництва препаратів для імунопрофілактики, упровадження вакцин у програмі імунізації, перегляд Національного календаря щеплень. Зберігання вакцин та анатоксинів. «Холодовий ланцюг». Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті за відсутності карантинних обмежень робота у кабінеті щеплень. Імунопрофілактика туберкульозу: клінічні аспекти імунопрофілактики, мета імунізації, препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, можливі реакції на введення вакцин, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри.

Тема 2. Імунопрофілактика гепатиту А і В. Імунопрофілактика дифтерії, правця і кашлюку.

Пр2 "Імунопрофілактика гепатиту А і В. Імунопрофілактика дифтерії, правця і кашлюку." (денна)

Імунопрофілактика гепатиту А і В: клінічні аспекти імунопрофілактики, мета імунізації, препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, можливі реакції на введення вакцин, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри. Імунопрофілактика дифтерії, правця і кашлюку: клінічні аспекти імунопрофілактики, препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті.

Тема 3. Імунопрофілактика поліомієліту і гемофільної інфекції. Імунопрофілактика кору, краснухи і епідемічного паротиту.

Пр3 "Імунопрофілактика поліомієліту і гемофільної інфекції. Імунопрофілактика кору, краснухи і епідемічного паротиту." (денна)

Імунопрофілактика поліомієліту і гемофільної інфекції: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри. Імунопрофілактика кору, краснухи і епідемічного паротиту: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті.

Тема 4. Імунопрофілактика вітряної віспи і ротавірусної інфекції. Імунопрофілактика пневмококової інфекції і грипу.

Пр4 "Імунопрофілактика вітряної віспи і ротавірусної інфекції. Імунопрофілактика пневмококової інфекції і грипу." (денна)

Імунопрофілактика вітряної віспи і ротавірусної інфекції: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри. Імунопрофілактика пневмококової інфекції і грипу: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті.

Тема 5. Імунопрофілактика менінгококової інфекції і інфекції, зумовленої вірусом папіломи людини. Диференційний залік.

Пр5 "Імунопрофілактика менінгококової інфекції і інфекції, зумовленої вірусом папіломи людини. Диференційний залік." (денна)

Імунопрофілактика менінгококової інфекції і інфекції, зумовленої вірусом папіломи людини: клінічні аспекти імунопрофілактики препарати для активної імунопрофілактики, показання, протипоказання, схеми вакцинації та способи введення вакцин, щеплення вагітних жінок і жінок, які годують груддю, ефективність вакцинації та тривалість захисту. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри. Практично - орієнтований диференційований залік буде включати питання до всього курсу дисципліни, серед яких: теоретичні питання, питання до комп'ютерного тестового контролю та практична частина. Проведення заняття передбачається в навчальній кімнаті. Спочатку, студенти у письмовій чи усній формах відповідають на теоретичні питання, з подальшим їх обговоренням та захистом, потім складають тестовий комп'ютерний контроль. Практична частина залікового заняття буде включати демонстрацію студентом практичних навичок, якими він оволодів під час вивчення дисципліни, наприклад, скласти календар щеплень дитині із патологією, тощо. Загальна оцінка за залік буде виставлятися за результатами всіх трьох складових частин заліку.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Кейс-орієнтоване навчання
МН2	Командно-орієнтоване навчання (ТВЛ)
МН3	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН4	Практикоорієнтоване навчання
МН5	Самостійне навчання
МН6	Електронне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (СВЛ, ТВЛ, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчої і наукової діяльності та спрямовані на підготовку практикоорієнтованих спеціалістів.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Здатність до аналітичного та критичного мислення, роботі в команді, наполегливість формується під час командно-, практико- та кейс-орієнтованого навчання, знання та розуміння предметної області здобувається протягом лекцій, самонавчання. Електронне навчання стимулює здатність до використання інформаційних технологій. Навчання на основі досліджень спонукає до розвитку визначеності та наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД2	Розбір клінічних кейсів
НД3	Виконання групового практичного завдання
НД4	Пошуково-дослідне завдання
НД5	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД6	Інтерпретація лабораторних (клінічний аналіз крові, клінічний аналіз сечі, біохімічний аналіз крові, імунологічні дослідження, мікробіологічні дослідження тощо) та інструментальних методів обстеження, створення календаря щеплень дитині з порушенням календаря щеплень або з певними протипоказами.

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
------------	---	------------------------------------

Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.
МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	консультування студентів у процесі інтерпретації результатів обстеження пацієнтів, створення календарів щеплень дітям з порушенням вакцинації або з певними протипоказами.
МФО3 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначити оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів.

МФО4 Розв'язування клінічних кейсів.	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.
МФО5 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити засвоєння навчального матеріалу із кожної тематики.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни.	Студент має надати 60% правильних відповідей.
МФО6 Консультування викладача під час підготування індивідуального дослідницького проєкту.	Студент має підготувати індивідуальний дослідницький проєкт за запропонованою тематикою. Залучення останніх до дослідницької діяльності сприяє формуванню їхнього наукового світогляду, працелюбства, працездатності, ініціативності тощо.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Усні коментарі викладача.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Оцінювання рівня теоретичної підготовки (тестування, опитування, розв'язування клінічного кейсу.)	Формує навички самостійної діяльності в студентів, спонукає до прагнення пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активного її перетворення.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття

МСО2 Диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)	Складання диференційного заліку. До складання заліку допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, набрали мінімум 72 бали з поточні занятті.	останнє заняття	Здобувач може отримати 80 балів за диф. залік. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент -48 балів
--	---	-----------------	---

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
11 семестр	200 балів		
МСО1. Оцінювання рівня теоретичної підготовки (тестування, опитування, розв'язування клінічного кейсу.)	120		
Усне опитування, виконання групового кейсу, клінічного кейсу.	120	72	Ні
МСО2. Диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)	80		
Тестування (30x1)	30	18	Ні
Теоретичні питання (2x25)	50	30	Ні

При засвоєнні матеріалів дисципліни студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання) за тестування та усну відповідь. Тестовий контроль вважається зданим, якщо студент правильно відповів на 60% запитань (6 вірних відповідей із 10 питань). Наприкінці вивчення дисципліни обраховується середнє арифметичне успішності студента. Кількість балів студента вираховується за формулою 120 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 120. Студент допускається до диференційованого заліку за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів. Диференційований залік проводиться наприкінці навчального семестру в усній формі, при цьому оцінці «5» відповідає 80 балів, «4» - 64 бали, «3» - 48 балів, «2» - 0 балів. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідного проекту (захист студентської наукової роботи – 12 балів, виступ на конференції – 5 балів, стендова доповідь на конференції – 4 бали, тези доповідей – 3 бали). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів. Можливість перезарахування балів по системі неформальної освіти відповідно до Положення.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН4	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН5	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)
ЗН6	КНП СМР "Міська дитяча клінічна лікарня", ЦПМСД No2 (щеплювальні кабінети)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Manual of Children's Infectious Diseases [Текст] = Дитячі інфекційні хвороби : навч. посіб. / О. Ye. Fedortsiv, I. L. Horishna, H. A. Pavlyshyn, I. M. Horishnyi. — Vinnitsia : Nova Knyha, 2020. — 440 p.
2	Імунопрофілактика інфекційних хвороб [Текст] : навч. метод. посіб. / Л. І. Чернишова, Ф. І. Лапій, А. П. Волоха та ін. ; за ред. Л.І. Чернишової, Ф.І. Лапія, А.П. Волохи. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Медицина, 2019. — 320 с.
3	Інфекційні хвороби [Текст] : підручник у 2-х т. Т. 1 / М. А. Андрейчин, І. М. Асоян, А. В. Бондаренко та ін.; за ред.: В. П. Малого, М. А. Андрейчина. — 2-ге вид., доп. — Львів : Магнолія 2006, 2022. — 652 с.
4	Мікробіологія з основами імунології [Текст] : підручник / В. В. Данилейченко, Й. М. Федечко, О. П. Корнійчук, І. І. Солонинко; за ред. : В. В. Данилейченка, Й. М. Федечка. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Медицина, 2019. — 376 с.
Допоміжна література	
1	Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики: підручник. 8-е вид. / За ред. С. К. Ткаченко, Р. І. Поцюрка .- ВСВ «МЕДИЦИНА», 2021.-592 с.
2	Практична мікробіологія [Текст] : навч. посіб. / С. І. Климнюк, І. О. Ситник, В. П. Ширококов та ін. ; за заг. ред. В.П. Ширококова, С.І. Климнюка. — Вінниця : Нова Книга, 2018. — 576 с. + Гриф МОЗ.
3	Інфекційні хвороби [Текст] : підручник / В. М. Козько, Г. О. Соломенник, К. В. Юрко та ін.; за ред. В. М. Козька. — К. : Медицина, 2019. — 312 с.
4	Педіатрія [Текст] : підручник / О. В. Тяжка, Н. Г. Горовенко, С. О. Крамарев та ін. ; за ред. О.В. Тяжкої. — 5-те вид., випр. та доп. — Вінниця : Нова Книга, 2018. — 1152 с. + Гриф МОЗ.

5	Клінічні аспекти імунопрофілактики [Електронний ресурс] : практичні завдання, тести, теоретичні матеріали: відкритий онлайн курс / Т. П. Бинда. — Суми : СумДУ, 2015. — 20 лекцій.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Накази МОЗ http://www.moz.gov.ua/ua/portal/
2	Інфекційні хвороби на сайті ВООЗ http://www.who.int/topics/infectiousdiseases/en
3	Центр по контролю за захворюванністю США (CDC) – http://www.cdc.gov/ncidod/EID/eid.htm
4	https://www.who.int/wer/en/ Weekly Epidemiological Record
5	https://www.ecdc.europa.eu/en European Centre for Disease Prevention and Control